

एवंपूर्वयुद्धमकुर्वताइदानीमपितन्कर्तव्यमित्युक्तंअथसर्वथापियुद्धंनकर्तव्यंजयपराजययोरव्यवस्थितत्वादित्याह अप्राज्ञइति मूढोऽधर्मज्ञोवायुध्यनृऐश्वर्यलभतेप्राज्ञोधर्मज्ञःअयुध्यनृदैवातृऐश्वर्यात्भ्रश्यतीत्यर्थः ॥ २१ ॥ ग्रंथतात्पर्यमाह नेति संरंभात्कोपात् पूर्वमपिपापभयादेवत्वयानकृतंतर्हिइदानींप्रज्ञाविरुद्धंतत्किमर्थंचिकीर्षसीतिभावः ॥ २२ ॥ अव्याधिजंकटुकंपित्तादिकंविनाप्यरोचकंयशोमुषंयशोहरं पेयंगिलनीयं मन्युंकोपं प्रशाम्यशांतोभव ॥ २३ ॥ पापेनुबध्नातितंतथाविधंपापस्यमूलंतंमन्युंयत्रभोगेषुनिमित्तेषु एतेनभीष्मादीनांगुरूणामपिवधोराज्यार्थिनस्त्वत्तोभविष्यतीतिदर्शितं ॥ २४ ॥ ॥ २५ ॥ ॥ २६ ॥ देवयानात्पथोर्चिरादिमार्गादपुनरावृत्तिफलात्गोत्रद्रोहेणमागाइत्यर्थः ॥ २७ ॥ इतिउद्योगप० नैलकंठीयेभारतभावदीपेसप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥ ॥ ७३ ॥ असंशयंयदिधर्मच

अप्राज्ञोवापांडवयुध्यमानोऽधर्मज्ञोवाभूतिमथोभ्युपैति ॥ प्रज्ञावान्वाबुध्यमानोपिधर्मसंस्तंभाद्वासोपिभूतेरपैति ॥ २१ ॥ नाधर्मेतेधीयतेपार्थबुद्धिर्नसंरंभात्कर्मचकर्थपापं ॥ आत्यकिंतत्कारणंयस्यहेतोःप्रज्ञाविरुद्धंकर्मचिकीर्षसीदं ॥ २२ ॥ अव्याधिजंकटुकंशीर्षरोगियशोमुषंपापफलोदयंवा ॥ सतांपेयंयन्नपि वंत्यसंतोमन्युंमहाराजपिवप्रशाम्य ॥ २३ ॥ पापानुबंधंकोनुतंकामयेतक्षमैवतेज्यायसीनोतभोगाः ॥ यत्रभीष्मःशांतनवोहतःस्याद्यत्रद्रोणःसहपुत्रोहतःस्यात् ॥ २४ ॥ रूपःशल्यःसौमदत्तिर्विकर्णोविविंशतिःकर्णदुर्योधनौच ॥ एतान्हुत्वाकीदृशंतत्सुखंस्याद्यद्विंदेथास्तदनुब्रूहिपार्थ ॥ २५ ॥ लब्ध्वापीमांपृथिवींसागक्रामेःस्वंप्रदायैवतेषांमागास्त्वंवैदेवयानात्पथोद्य ॥ २७ ॥ इतिश्रीमहाभारतेउद्योगपर्वणिसंजययानपर्वणिसंजयवाक्येसप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥ ॥ ७३ ॥ अपयुधिष्ठिरउवाच असंशयंसंजयसत्यमेतद्धर्मोवरःकर्मणांयत्त्वमात्य ॥ ज्ञात्वातुमांसंजयगर्हयेस्त्वंयदिधर्मंयद्यधर्मंचरेयं ॥ १ ॥ यत्राधर्मोधर्मरूपाणिधत्तेधर्मःकृत्स्नोदृश्यतेऽधर्मरूपः ॥ विभ्रद्धर्मोधर्मरूपंतथाचविद्वांसस्तंसंप्रपश्यंतिबुद्ध्या ॥ २ ॥

उपलभ्यगर्हयेःनिदस्व ॥ १ ॥ धर्मोधर्मपरीक्षायांत्रैविध्यमाह यत्रेति यत्रपुरुषेदंभादिमतिअधर्मःअभिचारार्थमंत्रजपादिःधर्मइत्येवान्येजानंति तथाप्रच्छन्नयोगिनिदत्तात्रेयादौधर्मोरागद्वेषादिशून्यतारूपो योगधर्मोपिउन्मत्तवदाचरणादधर्मरूपइवदृश्यते यत्रवसिष्ठादौधर्मःधर्मरूपएव यद्यपिचांडालादौअधर्मोप्यधर्मरूपएवास्ति तथापितस्यानुपादेयत्वान्नयमेवविचार्य पाठांतरेऽधर्मेतिष्ठेदः एतच्चत्वयापिविदुषा मयिविचार्यमित्याशयः ॥ २ ॥

रेयंयदिवाअधर्मतदुभयंज्ञात्वापरीक्ष्याधर्माचरणं